

УДК 811.161.2

УКРАЇНІСТИКА В ШАНХАЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ліша Сюй

*Шанхайський університет іноземних мов
Інститут Росії та Євразії
вул. Веньсян 1550, 201620, Шанхай, КНР
тел.: 008618701755698
ел. пошта: xulisha87@163.com
<https://orcid.org/0000-0002-3666-5077>*

У статті висвітлено процес становлення і сучасний стан спеціальності українська мова та література у Шанхайському університеті іноземних мов (ШУІМ). Розвиток україністики в ШУІМ розглянуто в контексті загального розвитку університету. Спеціально висвітлено історію заснування і становлення спеціальності, створення Центру дослідження України в ШУІМ, розкрито зміст і структуру навчального плану спеціальності “Українська мова та література”, представлено наукові і методичні напрацювання викладачів україністики, освітні, культурно-мистецькі заходи на україністиці, а також співпрацю викладачів і студентів спеціальності з українськими університетами, державними та громадськими організаціями.

Ключові слова: Шанхайський університет іноземних мов (ШУІМ), україністика, спеціальність “Українська мова та література”, Центр дослідження України, Львівський національний університет імені Івана Франка.

Постановка проблеми. У Шанхайському університеті іноземних мов (місто Шанхай, Китайська Народна Республіка) вже 13 років функціонує спеціальність “Українська мова та література”. Вона пройшла цікавий етап становлення і сьогодні утвердилася як повноцінна спеціальність у структурі Інституту Росії та Євразії ШУІМ. У зв’язку зі зростанням конкуренції на світовому освітньому ринку викладачі спеціальності й адміністрація Інституту свідомо працюють над популяризацією україністики, аналізують проблеми й моніторять перспективи її розвитку, а також налагоджують зв’язки з відомими українськими вищими навчальними закладами, зокрема з Львівським національним університетом імені Івана Франка.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Навчально-методичні, науково-дослідницькі та загальнокультурні контексти розвитку україністики в ШУІМ стали об’єктом наукових розвідок українських філологів, які працювали гостьовими викладачами української мови в ШУІМ: професора Василя Івашківа та доцентки Наталії Цісар. Наталія Цісар у статті “Українська мова як іноземна в китайській аудиторії: аспекти міжкультурної комунікації” (Львів, 2014) [6] розглянула проблеми міжкультурної комунікації в китайській аудиторії в немовному середовищі у трьох аспектах: когнітивному, культурному та лінгвістичному. У публіцистичній статті, “Чи заговорять у Піднебесній українською: розвиток міжнародних відносин та мова” (Шанхай, 2015) [7] Н. Цісар представила розвиток україністики у Шанхайському університеті іноземних мов у контексті мовного питання в Україні та його впливу на поширення української мови в Китаї. Своє бачення перспектив україністики в Китаї і зокрема у Шанхаї, враження від перебування в цій країні професор Василь Івашків і його дружина кандидат мистецтвознавства Галина Івашків виклали у великій

публікації “Із китайського щоденника: нотатки про україністику, освіту та культуру” (Львів, 2017) [1].

Виокремлення раніше не з’ясованих частин загальної проблеми, якій присвячено статтю. У вищезгаданих трьох публікаціях розкрито окремі моменти (постаті, події, проблеми) розвитку україністики в ШУІМ, акцентовано на педагогічному і культурно-просвітницькому досвіді українських викладачів, запрошених в ШУІМ. У пропонованій статті вперше зроблено спробу комплексно висвітлити історію спеціальності українська мова та література у контексті розвитку Шанхайського університету іноземних мов, детально представити зміст і напрями навчально-виховного процесу на спеціальності з погляду китайського викладача-україніста.

Формулювання цілей статті (постановка завдань):

– висвітлити історію утвердження україністики у контексті загального розвитку ШУІМ;

– окреслити напрацювання професорсько-викладацького складу спеціальності;

– представити зміст і напрями навчально-виховного процесів на спеціальності (зміст і завдання навчальних дисциплін, культурно-мистецьких заходів та ін.);

– висвітлити основні результати наукової діяльності співробітників спеціальності (наукові публікації, проекти, конференційні заходи та ін.).

Виклад основного матеріалу. 1. З історії Шанхайського університету іноземних мов

Історія Шанхайського університету іноземних мов тісно пов’язана з розбудовою Нового Китаю (Китайської Народної Республіки), проголошеного 1-го жовтня 1949 року. Після утворення КНР виникла велика потреба у спеціалістах російської мови для ефективного запозичення досвіду Радянського Союзу у будівництві соціалізму. Для задоволення цих потреб Східнокитайське бюро Центрального комітету КНР і Шанхайський міський комітет за ініціативи тодішнього мера м. Шанхая Чень Ї ухвалили рішення про заснування при четвертому філіалі Східнокитайського університету народної революції спеціального навчального відділу для підготовки фахівців російської мови. Так у грудні 1949 року при Східнокитайському університеті народної революції запрацювала Шанхайська школа російської мови, яка стала першим вищим навчальним закладом Нового Китаю, що спеціально готував фахівців іноземних мов (Іл. 1). Першим ректором школи був Цзян Чунфан (姜椿芳, відомий перекладач з російської мови, видавець, засновник проекту “Енциклопедія Китаю” 《中国大百科全书》. Школа розташовувалася на вулиці Баошань м. Шанхая.

На момент заснування у школі викладали лише російську мову та російську і радянську літературу. Однак її ініціатор, мер Чень Ї, активно працював над подальшою розбудовою навчального закладу, реагуючи на потреби молоді країни у розгортанні дипломатичних зв’язків та зовнішньої торгівлі. 1950 року за указом Чень Ї було відкрито спеціальність “Англійська мова”, а саму школу реорганізовано у Шанхайський коледж іноземних мов при Східнокитайському університеті народної революції (Іл. 2). Кампус коледжу було перенесено на вулицю Дунтіюйхуей у районі Хункоу, де сьогодні розташований головний кампус ШУІМ. У квітні 1951 року у коледжі заснували факультет філології Східної та Південної Азії, у рамках якого відкрили спеціальності “Бірманська, в’єтнамська й індонезійська мови”.

Отже, можна стверджувати, що станом на серпень 1952 року коледж структурно наблизився до формату сучасного ШУІМ, тут уже викладали кілька іноземних мов: російську, англійську, бірманську, в'єтнамську та індонезійську.

У другій половині 1952 року факультет філології Східної й Південної Азії перенесли в Пекінський університет. У Шанхайському коледжі іноземних мов продовжила функціонувати лише російська філологія, відповідно у листопаді цього ж року коледж перейменували в Шанхайський коледж російської мови і затвердили трирічну систему навчання (Іл. 3). У 1952 році Шанхайський коледж російської мови вперше запросив до себе на роботу спеціаліста з Радянського союзу товаришку Білікінську для організації роботи з укладання підручників із російської мови для китайських студентів. Упродовж 1952–1956 років у Шанхайському коледжі російської мови відбулися істотні структурні зміни: було створено 10 нових кафедр (мовознавства, практичної російської мови, історії російської літератури, перекладу), також було розроблено цілісну навчальну програму. Станом на червень 1956 року кількість викладачів в коледжі досягла 241 особи (151 китайський викладач і 90 гостьових викладачів з Радянського Союзу); коледж прийняв 3998 студентів, 2087 студентів закінчили навчання і почали працювати за фахом у різних галузях.

У 1956 році рішенням Державної Ради КНР Шанхайський коледж російської мови реорганізували в Шанхайський інститут іноземних мов (Іл. 4), у якому відкрили спеціальності “Англійська, французька і німецька мови”. Було запроваджено новий навчальний чотирирічний план (замість трирічного). У 1958 році перелік спеціальностей Інституту поповнили іспанська й арабська мови.

2. Сучасний стан Університету

Новітній етап в історії ШУІМ розпочався 1994 року, коли рішенням Державного комітету освіти Шанхайському інституту іноземних мов надали статус університету. У 1996 році за результатами перевірки Міністерства освіти КНР ШУІМ увійшов у “Проект 211” (список 100 провідних вищих навчальних закладів Китаю XXI століття).

У 2000 році у районі Сунцзян міста Шанхай було відкрито нове студентське містечко ШУІМ, яке стало основною навчальною базою для підготовки бакалаврів і магістрів усіх спеціальностей Університету. Кампус у районі Хункоу зберіг за собою статус адміністративного центру та осередку підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації (аспірантура) (Іл. 5). Кампус ШУІМ у районі Сунцзян (Іл. 6) – це унікальний архітектурний комплекс, який містить усе необхідне для навчання, духовного та фізичного розвитку студента (Іл. 7). Корпуси інститутів спроектовано в архітектурному стилі, який презентує народи, мову і культуру яких тут вивчають (Іл. 8). До послуг студентів і викладачів численні різнопрофільні навчальні аудиторії і лабораторії, сучасна бібліотека, респектабельний палац культури, музей мов, спортивний зал, легкоатлетичний стадіон і відкриті майданчики для різних видів спорту, їдальня-ресторан.

У січні 2007 року ШУІМ офіційно затвердив університетський девіз, який відображає дух Університету – “Чесність, далекоглядність та академічна майстерність”. У листопаді 2013 року Міністерство освіти КНР ратифікувало статут Шанхайського університету іноземних мов. З метою подальшого поглиблення комплексних реформ в галузі вищої освіти викладацький колектив ШУІМ у травні 2014 року напрацював “Стратегію підготовки фахівця іноземних мов в сучасних

умовах” та навчальну концепцію під назвою “Інтерпретувати світ, перекладати майбутнє”. Також було сформульовано навчальну місію Університету: “Служити національній стратегії, всебічному розвитку людини, соціальному прогресу, китайському й іноземному гуманітарному обміну”. У липні 2016 року відбулися збори комуністичного активу ШУІМ 14-го скликання, на яких було окреслено навчальну перспективу Університету – “Збудувати першокласний університет іноземних мов світового рівня з яскравими досягненнями у сфері глобальних знань з країно- та регіонознавства”, щоб готувати першокласних “багатомовних” міжнародних фахівців, які знають мови, країнознавство, а також досконало володіють знаннями у різних галузях.

Сьогодні у Шанхайському університеті іноземних мов функціонує 50 спеціальностей (39 спеціальностей мають право готувати магістрів, а 19 – готують магістрів та аспірантів). В Університеті викладають 46 іноземних мов, які представляють основні мовні сім’ї та групи, а також журналістику, юриспруденцію. Станом на грудень 2019 року в ШУІМ навчалися 9389 китайських студентів (серед яких 5966 бакалаврів, 2803 магістранти і 452 аспіранти), а також 4571 іноземний студент (серед них 832 бакалаври, 315 магістрантів, 75 аспірантів, 1628 довгострокових і 1813 короткострокові стажисти мов). Професорсько-викладацький колектив ШУІМ нараховує 840 викладачів, серед яких 147 професорів, 287 доцентів; більше 90 відсотків викладачів мають досвід навчання і стажування за кордоном [8].

У рейтингу університетів світу 2017 року ШУІМ зайняв 651–700 місце, а у рейтингу університетів Азії 2018 року – 171 місце. У рейтингу навчальної якості китайських вищих навчальних закладів 2015 року ШУІМ посів 27 місце. За рейтингом найкращих китайських університетів 2017 року ШУІМ на 62 місці. У вересні 2017 року ШУІМ увійшов у рейтинговий список проєкту “два першокласні вузи” (першокласні університети і першокласні спеціальності) Китаю [8]. Це означає, що ШУІМ має стати одним із найкращих університетів Китаю, і спеціальності іноземних мов ШУІМ мають займати провідне місце серед аналогічних спеціальностей університетів Китаю.

ШУІМ демонструє високий рівень міжнародної співпраці. Університет активно співпрацює з більше ніж 420 інституціями з 62 країн і регіонів світу. ШУІМ – засновник 10 Інститутів Конфуція, для пропагування китайської мови і культури по усьому світу. Сьогодні в Університеті успішно функціонують 3 міжнародні проєкти спільного проведення навчання, більше 140 проєктів обміну студентами і більше 30 проєктів спільної підготовки студентів. У 2018 році частка студентів, які навчаються за кордоном, досягла 45 % від всього студентства. У ШУІМ працюють 340 іноземних науковців, з них 178 за короткостроковими програмами (читання лекцій) і 162 – за довгостроковими освітньо-дослідницькими програмами (читання лекцій, науково-дослідні проєкти). На базі ШУІМ функціонує 7 міжнародних наукових товариств [8].

Упродовж 70-ти років із дня заснування ШУІМ пройшов шлях від школи російської мови до багатопрофільного інституту іноземних мов, а сьогодні впевнено здобуває статус університету високого міжнародного рівня. Такий поступ став можливим завдяки відданій праці сотень викладачів, які заклали і розвивали гуманітарні традиції рідного Університету. Серед них особлива пошана належить видатним науковцям Фан Чжун, Лу Пейсянь, Сюй Чжуннянь. ШУІМ сьогодні –

це сучасний багатопрофільний університет іноземних мов, у якому викладання іноземних мов поєднане в цільний освітньо-науковий комплекс зі спеціальностями педагогічного, економічного, управлінського та юридичного спрямувань. Серед випускників Університету багато висококваліфікованих спеціалістів, які об'їхали увесь світ та зробили великий внесок у дипломатичну справу, економічний, соціальний та культурний розвиток Китаю, а також у зміцнення дружби між китайським народом і народами світу.

3. Україністика у Шанхайському університеті іноземних мов

3.1. Історія заснування і становлення спеціальності

У 1991 році Україна здобула незалежність і українська мова почала утверджуватися у статусі єдиної державної мови України. У міру поглиблення китайсько-української співпраці в різних галузях у Китаї виникла потреба у спеціалістах української мови. 2003 року в Пекінському університеті іноземних мов було відкрито спеціальність “Українська мова і література”, що стала першою україністикою у Китаї. Щоб задовольнити потребу у спеціалістах української мови на півдні Китаю, Шанхайський університет іноземних мов у 2007 році прийняв рішення про відкриття спеціальності “Українська мова і література”.

5 жовтня 2007 року у ШУІМ відбулася урочиста церемонія відкриття україністики за участі дружини президента України Катерини Ющенко, Генерального консула України у Шанхаї і ректора ШУІМ Сао Деміна. Спеціальність “Українська мова і література” була розгорнута на базі факультету російської мови і літератури.

У травні 2015 року викладачі-україністи ШУІМ організували перший конференційний захід – симпозіум на тему “Україна: минуле і сьогодні”. Участь у симпозіумі взяла тодішній Генеральний консул України в Шанхаї Наталія Мудренко, яка виступила з окремою промовою (Іл. 7). Викладачі та студенти спеціальності доповідали українською мовою про китайсько-українські взаємини, порушили широке коло українознавчих питань: розвиток української мови і літератури, історичне минуле, сучасна політична і суспільна ситуація в Україні (зокрема розглянули ситуацію в окупованому Криму).

2015 року, у жовтні, відбулася ще одна важлива для історії україністики в ШУІМ подія – відкриття Центру дослідження України (Іл. 8, 9), у рамках якого пройшла конференція, присвячена українознавству і творчості Шолома Алейхема. У заході взяли участь проректор ШУІМ Чжан Фен, генеральний консул України в Шанхаї Ігор Водолажський, віцедиректор Шанхайської зали літератури та історії Ю Вей, директор центру дослідження України Чжецзянського педагогічного університету Лі Цзіхуа і більше 40 викладачів, студентів і магістрантів факультету російської мови (Іл. 10).

Мета відкриття нового осередку регіоназнавства і країнознавства ШУІМ – Центру дослідження України – полягає в тому, щоб створити ефективну платформу для українознавчих досліджень і наукових обміну, а також сприяти науково-дослідницькій роботі викладачів української мови і літератури. Це допоможе підготовці висококваліфікованих фахівців з української мови і літератури зі здібностями міжкультурної комунікації для реалізації державної стратегії “Один пояс, один шлях”.

Центр дослідження України покликаний активізувати роботу в таких напрямках: контактувати з уповноваженими органами України в КНР (Посольством

України в Китаї та Генеральним консульством України в Шанхаї) та спільно з ними проводити культурно-освітні заходи; співпрацювати з університетами та науковими установами, у яких функціонує україністика, у проведенні конференційних заходів та наукових досліджень; підтримувати медійні зв'язки між Україною та Китаєм.

У рамках відкриття Центру дослідження України відбулася конференція “Українознавство: завдання і перспективи”, яка охопила широку культурологічну проблематику у матеріалах китайських та українських науковців. Співробітник Шанхайської зали літератури та історії, викладач-пенсіонер факультету російської мови Яо Ієнь виступив з доповіддю на тему “Моє дослідження Шолома Алейхема”, у якій розкрив власний досвід перекладу і дослідження літературних творів цього письменника, яким присвятив усе своє життя. Викладач української мови та літератури ШУІМ, професор Львівського національного університету імені Івана Франка Василь Івашків проаналізував тенденції та перспективи українського літературознавства та фольклористики. Старший науковий співробітник Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства Національної академії наук України Галина Івашків за допомогою яскравих ілюстрацій представила присутнім форму і декор української народної кераміки. Пані Лі Цзіхуа ознайомила слухачів з педагогічними ідеями відомого у всьому світі українського педагога Василя Сухомлинського і розповіла про їхнє поширення в Китаї. Віцедиректор Центру дослідження Росії ШУІМ професор Бі Хунє проаналізував актуальну політичну ситуацію в Україні та перспективи її розвитку. Викладачі спеціальності “українська мова і література” Мей Їнь і Сюй Ліша виступили з доповідями на теми “Короткий нарис українського модернізму” і “Основні напрями і течії в історії української літератури”.

При Центрі дослідження України ШУІМ створений також відділ дослідження творчості Шолома Алейхема, відомого українського єврейського письменника ХІХ століття, знаменитого світового культурного діяча, якого називають єврейським Марком Твенем. Пан Яо Ієнь подарував центру чимало цінних матеріалів і власні розвідки про доробок цього письменника.

У грудні 2017 року факультет російської мови і літератури реорганізували в Інститут Росії та Євразії, який об'єднав три факультети: російської мови, мов Східної та Центральної Європи та мов Середньої Азії. Новостворена спеціальність “Українська мова” та відкриті дещо згодом спеціальності угорська, польська, чеська і сербська мови увійшли у факультет мов Східної та Центральної Європи. На факультеті мов Середньої Азії викладають казахську та узбецьку мов. Отже, станом на сьогодні в Інституті Росії та Євразії викладають 8 іноземних мов.

3.2. Зміст і структура навчального плану спеціальності “Українська мова”

У вересні 2008 року україністика ШУІМ вперше набрала студентів-україністів у складі однієї академічної групи з десяти студентів. Згідно з тодішнім навчальним планом набір студентів на спеціальність проводили через рік на кваліфікацію бакалавр, термін навчання 4 роки. Фактично спеціальність функціонувала у складі русистики. Студенти з першого курсу вивчали російську мову, а з другого курсу починали вивчати українську. На третьому курсі вони мали можливість поїхати в Україну на річне навчання з метою поглибленого вивчення української та російської мов (студенти, зокрема, навчалися у Південноукраїнському національному педагогічному університеті, Київському національному лінгвістичному університеті,

Донецькому національному університеті, Львівському національному університеті імені Івана Франка). За таким навчальним планом було підготовано 4 випуски (загалом 40 випускників-україністів) (Гл. 11, 12).

Враховуючи істотні зміни політичної та культурної ситуації в Україні, а також набутий освітньо-методичний досвід, спеціальність “Україністика” в 2015 році суттєво реорганізувала свій навчальний план. Згідно з новим навчальним планом, набір студентів на спеціальність відбувається раз у чотири роки. Студенти-україністи вивчають українську мову з першого курсу, поряд з англійською; російська мова стала факультативним предметом (з другого курсу). На третьому курсі студенти мають можливість стажуватися в Україні, зокрема на філологічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка. Перший набір за новим навчальним планом відбувся у вересні 2018 року. Зараз на спеціальності на другому курсі навчається одна група студентів-україністів у кількості 11 осіб (фото № 13, 14).

Зміст і структуру українознавчої частини навчального плану україністики ШУІМ ілюструє таблиця:

Назва дисципліни	Основний зміст і завдання	Обсяг (кількість занять на тиждень)
<i>Перший курс</i>		
1. Базова українська мова	Навчити студентів фонетики, орфографії, базової лексики та граматики української мови, щоб студенти могли читати, розуміти, виголошувати українські тексти з правильною фонетичною інтонацією, вести діалоги на щоденні теми, а також могли виконувати переклад з української мови на китайську і з китайської на українську текстів з тематичного обсягу підручника.	12 занять на тиждень (одне заняття – 45 хвилин)
2. Граматика української мови	Закріпити знання з граматики української мови шляхом письмових і розмовних вправ. На першому курсі студенти мають володіти такими категоріями української граматики, як рід, число (однина і множина) та відмінки (7 відмінків) іменників, прикметників та займенників; теперішній, минулий і майбутній час дієслів; перша і друга дієвідміни дієслів; доконаний і недоконаний види дієслів; дієслова з часткою -ся; вищий і найвищий ступені порівняння прикметників і прислівників.	2 заняття на тиждень
2. Розмовна українська мова	Сформувати комунікативні компетенції студента на теми зі щоденного життя на основі оволодіння базовою лексикою і граматику української мови та практики спілкування з викладачем-носієм мови.	2 заняття на тиждень
4. Історія України	Ознайомити студентів з основними етапами розвитку, віховими подіями, відомими постатями в історії України від доби Київської Русі до сучасності, щоб студенти мали чітке розуміння процесів історичного розвитку України. Дисципліну викладають китайською мовою.	2 заняття на тиждень

<i>Другий курс</i>		
5. Базова українська мова	Шляхом детального пояснення лексики, граматики, з використанням діалогів і текстів навчати студентів лексики і граматики української мови, підвищувати комплексну практичну здатність студентів з розмови і письма українською мовою, щоб їхній рівень володіння українською мовою досяг B1.	12 занять на тиждень
6. Граматика української мови	Закріпити знання з граматики української мови студентів шляхом письмових і розмовних вправ. На другому курсі студенти мають оволодіти такими категоріями української граматики, як дієслова руху, умовний і наказовий способи дієслова, безособове речення, речення з невизначеною особою, складні речення, дієприкметник, дієприслівник.	2 заняття на тиждень
7. Країнознавство України	Ознайомити студентів із основними сферами життєдіяльності України як незалежної країни, зокрема з її географією, адміністративним поділом, демографічною ситуацією, етнічним складом, мовною ситуацією і політикою, внутрішньою та зовнішньою політикою, економікою, культурно-мистецьким життям, релігійно-конфесійною ситуацією, народними звичаями і святкуваннями тощо.	2 заняття на тиждень
8. Аудіовізуальний курс української мови	Формувати мовленнєві вміння з використанням сучасних аудіовізуальних технологій викладання, щоб дати студентам можливість слухати, переглядати і розуміти українські радіо- і телевізійні різноматематичні програми (новини, ток-шоу, інтерв'ю), українські фільми і телесеріали та інший аудіовізуальний контент, а також вільно обговорювати та спілкуватися на теми, порушені у цих аудіовізуальних матеріалах.	2 заняття на тиждень
9. Історія російсько-українських відносин	Шляхом аналізу основних етапів та подій розвитку українсько-російських відносин від доби Київської Русі до сучасності дати студентам розуміння актуальних українсько-російських відносин та сучасної політичної, суспільної і культурної ситуації в Україні.	2 заняття на тиждень
<i>Третій курс</i>		
10. Вища українська мова	Шляхом доступних пояснень складних граматичних явищ і збільшення лексичного запасу розвивати у студентів комунікативні вміння та навички усного та писемного мовлення, щоб підняти рівень української мови студентів до B2.	4 заняття на тиждень

11. Аудіовізуальний курс української мови	Формувати мовленнєві вміння з використанням сучасних аудіовізуальних технологій викладання, щоб дати студентам можливість слухати, переглядати і розуміти українські радіо- і телевізійні різноматематичні програми (новини, ток-шоу, інтерв'ю), українські фільми і теле-серіали та інший аудіовізуальний контент, а також вільно обговорювати та спілкуватися на теми, порушені у цих аудіовізуальних матеріалах.	2 заняття на тиждень
12. Читання українських газетних статей	Підвищувати читацькі уміння і навички студентів шляхом опрацювання оригінальних українських текстів суспільно-політичної тематики.	2 заняття на тиждень
13. Читання вибраних творів української літератури	Формувати у студентів уміння і навички читання й аналізу українських літературних творів.	2 заняття на тиждень
14. Теорія і практика перекладу з української мови на китайську	Ознайомити студентів з базовими теоріями перекладу, основними китайськими і закордонними перекладацькими напрямками, методиками і стратегіями, а також дати можливість студентам практичним шляхом здобути власний досвід перекладу текстів різної тематики, жанрів і стилів.	4 заняття на тиждень
<i>Четвертий курс</i>		
15. Вища українська мова	Шляхом доступних пояснень складних граматичних явищ і збільшення лексичного запасу розвивати у студентів комунікативні вміння та навички усного та писемного мовлення, щоб підняти рівень української мови студентів до С1.	4 заняття на тиждень
16. Практична стилістика української мови	Дати студентам цілісне уявлення про основні функціональні можливості й стилістичну диференціацію української літературної мови, системні критерії мовних одиниць стилю та зумовленість їх добору екстралінгвальною мотивацією, а також сформувати у студентів навички професійного наукового мовлення.	2 заняття на тиждень
17. Історія Української літератури	Ознайомити студентів з історією розвитку української літератури, взаємозв'язками між українською літературою та фольклором, основними літературними епохами і напрямками, відомими письменниками та їхніми знаковими творами в історії української літератури, а також навчити студентів аналізувати жанрові особливості, тематику і мовнотилістичні риси найвідоміших творів української літератури.	2 заняття на тиждень
18. Дипломна робота (українською мовою)	Навчити студентів писати дослідницьку роботу науковим стилем української мови на обрану тематику (українська мова, література, культура або країнознавство України).	2 заняття на тиждень

Окрім українознавчих дисциплін студенти також мають можливість слухати за власним вибором дисципліни з іноземних мов, журналістики, економіки, юриспруденції у ШУІМ або в інших престижних університетах Шанхая. Коли вони прослухають обрані дисципліни й успішно складуть іспити, їм видадуть кваліфікаційний сертифікат відповідної спеціальності.

Викладацький склад спеціальності “Українська мова” є типовим для факультету мов Східної та Центральної Європи ШУІМ: два китайські викладачі й один гостьовий викладач з країни, мову якої вивчають. З часу створення україністики в ШУІМ провідним викладачем української мови на посаді лектора працює Мей Їнь (Лл. 14). У 2015 році до неї приєдналася викладачка Сюй Ліша (Лл. 14). Усі викладачі-україністи мають досвід навчання і стажування в Україні. Викладачка Мей Їнь з грудня 2008 року до травня 2009 року провела стажування з української мови в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Викладачка Сюй Ліша з листопада 2011 року до жовтня 2014 року навчалася в аспірантурі Львівського національного університету імені Івана Франка за спеціальністю “Українська література”, і в березні 2015 року захистила кандидатську дисертацію на тему “Проза Пантелеймона Куліша в контексті українського романтизму”.

3.3. Наукові і методичні напрацювання викладачів україністики

Китайські викладачки української мови Мей Їнь та Сюй Ліша здобули ступінь кандидата філологічних наук і в рамках освітньої та науково-дослідної праці в ШУІМ проводять дослідження у царині літературознавства та країнознавства. Мей Їнь – авторка низки статей про російську літературу в китайських і російських наукових журналах, а також публікації з українського країнознавства в китайських фахових виданнях [11, 12]. У доробку Сюй Ліші – низка статей про творчість Пантелеймона Куліша [2, 3, 4] (опублікованих протягом навчання в аспірантурі в Україні в українських наукових журналах) та дослідження про українську літературу в китайських наукових журналах [13, 14]. Упродовж 2015–2019 років Сюй Ліша систематично (двічі на місяць) подавала до Міністерства освіти КНР 1–2 дописи про динаміку освіти України. У 2017 році вона уклала українсько-англійсько-китайський ілюстрований словник, який 2018 року вийшов друком у Шанхаї [5] (Лл. 15).

У цей час обидві викладачки працюють над комплексними підручниками “Базова українська мова” для студентів-україністів ШУІМ, який складатиметься з 2 томів (укладачка першого тому – Мей Їнь, укладачка другого тому – Сюй Ліша). Цей підручник призначено для студентів-україністів першого курсу і тих, хто цікавиться українською мовою. Кожен том викладено за комунікативно-когнітивним принципом і поділено на 12 уроків. Кожен з уроків має назву, що узагальнено відображає зміст комунікативної теми. Урок містить: фонетику, поширені речення відповідно до комунікативної мети уроку, діалоги відповідно до комунікативної мети уроку, текст відповідно до комунікативної мети уроку, нові слова у діалогах та тексті, інформацію про граматику у вигляді схем та з детальними поясненнями китайською мовою, вправи та комунікативні моделі на основі вивченої лексики, граматичні вправи, творчі завдання і завдання для самостійної роботи студента, інформацію про країнознавство України. Видання підручника заплановано на 2022 рік.

3.4. Освітні, культурно-мистецькі заходи на україністиці

У навчально-виховному процесі Інституту Росії та Євразії важливе місце займають позааудиторні освітні та культурно-мистецькі заходи, покликані підвищити

інтерес студентів до іноземних мов і культур, активізувати комунікацію у студентському середовищі і збагатити університетське життя студента загалом. Окрему групу становлять регулярні заходи, які відбуваються щороку в окреслений термін і стали цікавими віхами студентського календаря. Студенти-україністи у співпраці зі своїми викладачами завжди беруть активну участь у цих заходах, знайомлячи своїх університетських колег з українською мовою та культурою (Іл. 28).

Річний календар культурно-мистецьких і освітніх заходів Інституту Росії та Євразії:

Назва заходу (час проведення)	Зміст заходу
Новорічний вечір (грудень)	Святковий захід, на якому студенти і викладачі Інституту у дружній атмосфері проводжають старий і зустрічають новий рік. Студенти виконують китайською, англійською та мовою, яку вони вивчають, різноманітні мистецькі твори: декламують вірші, співають пісні, танцюють, ставлять вистави, грають в ігри. Активна участь у мистецьких акціях винагороджується призами.
Конкурс із каліграфії іноземних мов (березень)	Студенти-учасники конкурсу за власним вибором створюють каліграфічний твір (інсталяцію) мовою, яку вони вивчають. Китайські та гостьові викладачі Інституту як журі оцінюють студентські твори і вибирають із них найкращі. Студенти ШУІМ можуть підтримати своїх друзів онлайн, голосуючи за улюблений каліграфічний твір. Найкращі твори демонструють на дошці презентацій Інституту.
Конкурс озвучення фільмів іноземними мовами (квітень)	Студенти озвучують невеликі фрагменти художніх та мультиплікаційних фільмів (тривалістю 2–3 хвилини). Правила конкурсу передбачають три тури: 1) у першому студенти озвучують обов'язковий, однаковий для усіх учасників, фрагмент мовою своєї спеціальності; 2) у другому турі озвучують фрагмент за власним вибором мовою спеціальності; 3) у третьому – фрагмент за власним вибором англійською мовою. Виступи оцінює журі у складі китайських і гостьових викладачів Інституту.
Пісенне свято (травень)	На початку свята студенти облаштовують невеликі експозиції, у яких за допомогою різноманітних впізнаваних об'єктів представляють країну, мову якої вивчають. Зазвичай експозиції прикрашені національною символікою, наповнені сувенірами, ілюстрованими туристичними виданнями. Студенти-україністи уже звично наповнюють свою експозицію українськими солодощами, шоколадом і випічкою, які особливо приваблюють відвідувачів (фото № 3). У другій – сценічній – частині свята студенти виконують пісні мовою своєї спеціальності, влаштовують музично-хореографічні постановки, які ілюструють культуру народу, мову якого вони вивчають. На святі у травні 2019 року студенти-україністи виступили дуже вдало і ефектно. Їм вдалося позичити у своїх українських колег, які навчаються у різних вишах Шанхая, стилізовані під народні сценічні костюми і з допомогою доц. Андрія Вовчака вони виконали пісню Тіни Кароль “Намалюю тобі зорі” і ввели традиційну гаївку “Чорна гречка, білі кінці”, залучивши до неї численних глядачів (Іл. 16). На пісенному святі завжди панує товариська атмосфера, студенти охоче розпитують і розповідають один одному про особливості іноземних мов і культур, які вони вивчають (Іл. 17).

Конкурс читання поезії іноземними мовами (жовтень)	Студенти читають поезію мовою своєї спеціальності. Оскільки у конкурсі бажаною є участь усієї студентської групи, учасники найчастіше влаштовують різноманітні перформанси, залучаючи до читання віршів хореографію, музику, візуальні ефекти. У жовтні 2019 року студенти-україністи інсценізували вірш Василя Симоненка “Ти знаєш, що ти – людина?”
Презентація спеціальностей (листопад)	Це загально-університетський захід: студенти усіх мовних інститутів ШУІМ представляють свої спеціальності. На початку свята студенти облаштовують невеликі національні експозиції, які презентують країну, мову і культуру якої вони вивчають. Основним символом української експозиції 2019 року студенти-україністи обрали соняшник, власноруч виготовивши з тканини кілька квіток. Експозиція була наповнена уже знаними серед студентів українськими солодощами, шоколадом і випічкою (Іл. 20). У межах своєї національної експозиції студенти готують кілька конкурсів: переважно це різноманітні мовні та пізнавальні вікторини і квести, орієнтовані на найхарактерніші прикмети країни, її мови, культури і побуту. Під час заходу студенти мають можливість відвідувати різні експозиції, брати участь у конкурсах і здобувати бали, за якими наприкінці заходу розігрують подарунки (книги, університетську символіку). Загалом організатори й учасники заходу дуже творчо підходять до презентації своїх спеціальностей та національних культур, які вони вивчають: кількість і розмаїття конкурсів вражають. Студенти різних інститутів ШУІМ мають чудову можливість познайомитися з Університетом, перезнайти між собою і з викладачами й налагодити творчі стосунки (Іл. 21).

Окрім загально-університетських та загальноінститутських заходів, річний культурно-мистецький календар україністики ШУІМ має свої події, пов'язані зі вшануванням діячів і відзначенням важливих дат в українській історії та культурі. Студенти-україністи охоче приєднуються до культурно-мистецьких заходів, які влаштовує Асоціація українців Шанхая з нагоди святкування Великодня та інших традиційних свят (Іл. 22, 23). Китайські студенти охоче одягають українські вишиванки і популяризують це яскраве явище української традиційної культури у Всесвітній день вишиванки (третій четвер травня). Однак основною культурною подією україністики ШУІМ, безперечно, є вшанування Тараса Шевченка. У березні 2019 року урочистості з відзначення 205-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка в Інституті Росії та Євразії ШУІМ були проведені на високому рівні – за офіційної участі Генерального консульства України у Шанхаї (Іл. 24). Захід складався з кількох частин. Розпочався з офіційних привітань Генерального консула України у Шанхаї Дмитра Пономаренка та партійного керівництва Інституту. Викладачка Сюй Ліша виголосила доповідь про творчість Тараса Шевченка. У мистецькій частині студенти-україністи ШУІМ читали вірші Т. Шевченка українською мовою, а українські студенти, які навчаються в різних вишах Шанхая, читали вірші поета китайською мовою; українського колориту заходу надало виконання пісень на слова Т. Шевченка. Завершився захід майстер-класом: на запрошення Генерального консульства України у Шанхаї український художник Юрій Пасічник навчав студентів техніки пастельного живопису [9].

3.5. Співпраця викладачів і студентів спеціальності з українськими університетами, державними та громадськими організаціями

Україністика ШУІМ активно налагоджує тісне співробітництво з різноманітними українськими інституціями та організаціями в Україні та у світі. Чи не найтіснішою є багатолітня співпраця зі Львівським національним університетом. ШУІМ регулярно запрошує викладачів філологічного факультету Львівського університету лекторами української мови та літератури. Упродовж 2012–2015 років в ШУІМ українську мову викладала тодішній доцент кафедри українського прикладного мовознавства Наталія Цісар. У 2015–2016 і 2016–2017 роках професор кафедри української фольклористики Василь Івашків читав китайським студентам історію української літератури та керував написанням дипломних робіт. У 2019 році гостьовим лектором україністики ШУІМ був доцент кафедри української фольклористики Андрій Вовчак. Українські лектори не тільки викладають китайським студентам українську мову та знайомлять їх із досягненнями української гуманітаристики, але й активно допомагають ШУІМ розбудовувати зв'язки зі Львівським національним університетом імені Івана Франка, Генеральним консульством України в Шанхаї, Асоціацією українців Шанхая та іншими установами й науковцями, щоб сприяти розвитку китайської україністики.

У грудні 2017 року на церемонію заснування Інституту Росії та Євразії ШУІМ завітав декан філологічного факультету Львівського національного університету Святослав Пилипчук. З 2016 року студенти-україністи ШУІМ проходять річні стажування з української мови у Львівському університеті. У планах ШУІМ укласти офіційну угоду про співпрацю зі Львівським національним університетом імені Івана Франка, щоб поширити і поглибити двосторонні освітні та наукові зв'язки.

Із дня заснування україністика ШУІМ користується має велику підтримку з боку Генерального консульства України у Шанхаї. Консульство регулярно дарує спеціальності українознавчу літературу (Іл. 25). Теперішній Генеральний консул України у Шанхаї Дмитро Пономаренко уже тричі відвідав ШУІМ, провівши зустрічі з ректором ШУІМ та секретарем Інституту Росії та Євразії на тему розвитку україністики в Університеті (Іл. 26, 27). Як уже було зазначено вище, у березні 2019 року Генеральне консульство України у Шанхаї й Інститут Росії та Євразії ШУІМ спільно провели урочисте відзначення 205-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка. Особливо приємно наголосити, що у 2018 році Генеральне консульство України у Шанхаї прийняло випускницю спеціальності Мяо Сицзя працювати перекладачем-помічником Генерального консула.

Викладачі та студенти україністики ШУІМ часто беруть участь у різноманітних заходах, які організовує Асоціація українців Шанхая – громадська організація культурного спрямування, що об'єднує українців, які проживають, працюють чи навчаються у Шанхаї. У рамках діяльності Асоціації студенти-україністи також мають можливість переглядати й обговорювати разом з українцями нові українські фільми (тематичний захід “Кіноклуб”), слухати лекції про культуру, історію та сучасність України, брати участь у святкуваннях тощо. Наприклад, 1 травня 2019 року китайських студентів запросили до участі в “Українському великодньому пікніку” з нагоди святкування Великодня (Іл. 23). У програмі заходу була тематична лекція про великодні народні звичаї та обряди (доц. Андрій Вовчак), писанкова майстерня, виконання гаївок та святкове частування. Такі заходи дають змогу китайським студентам-україністам не лише практикували свою українську мову, але й ближче

відчувати українське культурне середовище, пізнавати світогляд українців.

Висновки. Цей короткий огляд основних віх розвитку україністики в Шанхайському університеті іноземних мов дає підстави стверджувати, що спеціальність із дня свого заснування стабільно рухається вперед. Запорукою цього розвитку є старанна праця й творча співпраця китайських і гостей викладачів української мови (зокрема з Львівського національного університету) та широка підтримка навчально-виховного процесу з боку адміністрації ШУІМ та Генерального консульства України в Шанхаї. Промовистим свідченням перспективності спеціальності є рівень зайнятості випускників-україністів: він становить 100%. Випускники україністики працюють у різноманітних державних установах, великих державних підприємствах, банках, школах та інших закладах. Вони стверджують, що навчання в ШУІМ дало їм можливість системно вивчити дві слов'янські мови – українську і російську, а однорічне стажування в Україні розширило їхній світогляд і зміцнило їхню міжкультурну комунікативну компетентність. Випускники з приємністю відгукуються про своє навчання на україністиці й глибоко ідентифікують себе зі своєю спеціальністю. Переконана, що поглиблення співпраці між Україною та Китаєм у різних галузях надалі розширюватиме перспективи і можливості спеціальності україністики ШУІМ.

ІЛЮСТРАЦІЇ

Іл. 01. Шанхайська школа російської мови при Східнокитайському університеті народної революції. м. Шанхай. 1949 р. Фото з архіву ШУІМ.

Іл. 02. Шанхайський коледж іноземних мов при Східнокитайському університеті народної революції. м. Шанхай. 1950 р. Фото з архіву ШУІМ.

Іл. 03. Шанхайський коледж російської мови при Східнокитайському університеті народної революції. м. Шанхай. Вересень 1954 року. Фото з архіву ШУІМ.

Іл. 04. Шанхайський інститут іноземних мов. м. Шанхай. 1956 р.

Іл. 05. Кампус ШУІМ у районі Хункоу, м. Шанхай. 2012 р. Фото з архіву Інституту Росії та Євразії.

Іл. 06. Кампус ШУІМ у районі Сунцзян, м. Шанхай. Вересень 2001 року. Фото з архіву Інституту Росії та Євразії.

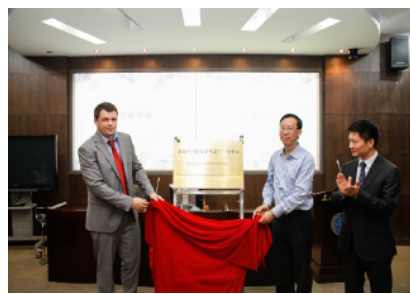
Іл. 07. Кампус ШУІМ у районі Сунцзян, м. Шанхай. 2012 р. Фото з архіву Інституту Росії та Євразії.

Іл. 08. Корпус Інституту Росії та Євразії ШУІМ (зліва) у кампусі Сунцзян, м. Шанхай. 2011 р. Фото з архіву Інституту Росії та Євразії.

Іл. 09. Генеральний консул України у Шанхаї Наталія Мудренко з українцями ШУІМ, м. Шанхай. 2015 р

Іл. 10. Відкриття Центру дослідження України в ШУІМ, м. Шанхай. 2015 р.

Іл. 11. Церемонія відкриття Центру дослідження України в ШУІМ, м. Шанхай. 2015 р.

Іл. 12. Учасники відкриття Центру дослідження України в ШУІМ та українознавчої конференції, м. Шанхай. 2015 р.

Іл. 13. Викладачка української мови Сюй Ліша зі випускниками-україністами 2016 року у фойє Інституту Росії та Євразії ШУІМ. м. Шанхай. 2016 р.

Іл. 14. Викладачка Сюй Ліша з випускниками-україністами 2018 року у навчальній аудиторії ШУІМ. м. Шанхай. 2018 р.

Іл. 15. Викладачі української мови Андрій Вовчак та Сюй Ліша (третій і четверта зліва у першому ряду) зі студентами-україністами 2018 року вступу в українській аудиторії Інституту Росії та Євразії ШУІМ. м. Шанхай. 9.01.2020 р.

Іл. 16. Викладачки української мови Сюй Ліша та Мей Їнь (сидять у першому ряду) зі студентами-україністами 2018 року вступу в українській аудиторії Інституту Росії та Євразії ШУІМ. м. Шанхай. 12.01.2020 р.

Іл. 17. "Українсько-англійсько-китайський ілюстрований словник" (Шанхай, 2018), який уклала викладач української мови Сюй Ліша.

Іл. 18. Студенти-україністи виконують українську пісню на загальноуніверситетському пісенному святі. ШУІМ. м. Шанхай. 16.05.2019 р.

Іл. 19. Студенти-україністи – учасники пісенного свята з українським прапором. ШУІМ. м. Шанхай. 16.05.2019 р.

Іл. 20. Студенти-україністи готують українську експозицію для загальноуніверситетського заходу презентації спеціальностей. ШУІМ. м. Шанхай, 7.11.2019 р.

Іл. 21. Студенти-україністи разом з українськими студентками на університетському святі презентації спеціальностей. ШУІМ. м. Шанхай, 7.11.2019 р.

Іл. 22. Студенти-україністи, випускники 2018 року, виготовили писанки під керівництвом Галини Івашків (друга справа у другому ряду). ШУІМ. м. Шанхай. 12.04.2016 р.

Іл. 23. Викладачі та студенти україністики – учасники Великоднього пікніка, організованого з ініціативи Асоціації українців Шанхая. м. Шанхай. 1.05.2019 р.

Іл. 24. Учасники відзначення 205-ї річниці від дня народження Тараса Шевченка. ШУІМ. м. Шанхай, 22.03.2019 р.

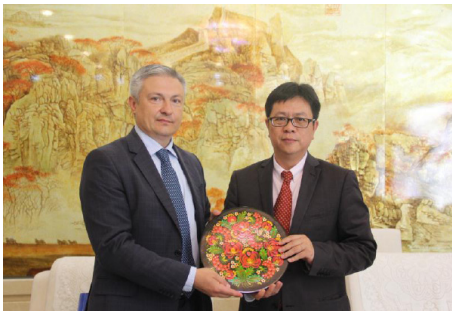

Іл. 25. Генеральне консульство України в Шанхай дарує українську літературу для україністики ШУІМ. м. Шанхай, 22.03.2109 р.

Іл. 26. Урочиста зустріч Генерального консула України в Шанхай Дмитра Пономаренка з ректором ШУІМ Лі Яньсун. м. Шанхай. 2018 р.

Іл. 27. Генеральний консул України в Шанхай Дмитро Пономаренко з ректором ШУІМ Лі Яньсун. м. Шанхай. 2018 р.

Іл. 28. Викладач української мови Андрій Вовчак зі студентками-україністками виконують "Червону руту" на святковому концерті до 70-ліття ШУІМ. м. Шанхай. 8.12.2019 р.

Список використаної літератури

1. Івашків В. Из китайського щоденника: нотатки про україністику, освіту та культуру / В. Івашків, Г. Івашків // Народознавчі зошити. – Львів, 2017. – № 5 (137). – С. 1208–1234.
2. Сюй Ліша. Жанрово-тематична палітра україномовної художньої прози Пантелеймона Куліша / Ліша Сюй // Слово і час. – Київ : Інститут літератури імені Тараса Шевченка Національної академії наук України, 2014. – С. 71–78.
3. Сюй Ліша. Образ жінки у малій прозі Пантелеймона Куліша / Ліша Сюй // Українське літературознавство. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2013. – С. 176–184.
4. Сюй Ліша. Хугірська філософія та її художня трансформація у малій прозі Пантелеймона Куліша / Ліша Сюй // Мова і культура. – Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. – С. 272–279.
5. Українсько-англійсько-китайський ілюстрований словник / Укладач української мови Сюй Ліша; укладач китайської мови Чжан Чуньмін та ін. – Шанхай : Шанхайське видавництво освіти з іноземних мов, 2018. – (Ukrainian-English-Chinese illustrated dictionary / Ukrainian compiler Xu Lisha; Chinese compiler Zhang Chunmin getc. – Shanghai : Shanghai Foreign Language Education Press, 2018).
6. Цісар Н. Українська мова як іноземна в китайській аудиторії: аспекти міжкультурної комунікації / Н. Цісар // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. –

Львів, 2014. – Вип. 10. – С. 214–219.

7. Цісар Н. Чи заговорять у Піднебесній українською: розвиток міждержавних відносин та мова / Н. Цісар // Бізнес Сходу. Український бізнес-вісник Азійсько-Тихоокеанського регіону. – Шанхай, 2015. – С. 12–13.

8. 上海外国语大学 (Шанхайський університет іноземних мов) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.shisu.edu.cn/about/facts-and-figures>

9. 上海外国语大学 (Шанхайський університет іноземних мов) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uk.shisu.edu.cn/resources/news/content9519>

10. 上海外国语大学 (Шанхайський університет іноземних мов) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.shisu.edu.cn/about/history-at-a-glance>

11. 梅颖, 乌克兰农业教育体系研究概要, 《中国职业技术教育》第10期, 2015年。

12. 梅颖, 乌克兰语言冲突再度升温, 《中国语言生活状况报告2014, 商务印书馆, 2014年。

13. 许丽莎, 乌克兰文学史上的主要流派及代表作家简介, 《乌克兰研究》, 北京: 中国社会科学出版社, 2016年。

14. 许丽莎, 邦·古里什乌克兰语浪漫主义小说艺术特色, 文艺生活, 文艺生活杂志社, 2014年。

References

1. *Ivashkiv V.* Iz kytayskoho shchodennyka: notatky pro ukrainistyku, osvitu ta kulturu / V. Ivashkiv, H. Ivashkiv // *Narodoznavchi zoshyty*. – Lviv, 2017. – № 5 (137). – S. 1208–1234.

2. *Siui Lisha.* Zhanrovo-tematychna palitra ukrainomovnoi khudozhnoi prozy Panteleimona Kulisha / Lisha Siui // *Slovo i chas*. – Kyiv : Instytut literatury imeni Tarasa Shevchenka Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy, 2014. – S. 71–78.

3. *Siui Lisha.* Obraz zhinky u malii prozi Panteleimona Kulisha / Lisha Siui // *Ukrainske literaturoznavstvo*. – Lviv : Lvivskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka, 2013. – S. 176–184.

4. *Siui Lisha.* Khutirska filosofii ta yii khudozhnia transformatsiia u malii prozi Panteleimona Kulisha / Lisha Siui // *Mova i kultura*. – Kyiv : Vydavnychiy dim Dmytra Buraho, 2013. – S. 272–279.

5. *Ukrainsko-anhliisko-kytayskiy iliustrovanyi slovnyk / Ukladach ukrainskoi movy Siui Lisha; ukladach kytayskoi movy Chzhan Chunmin ta in.* – Shankhai : Shankhaiske vydavnytstvo osvity z inozemnykh mov, 2018. – (Ukrainian-English-Chinese illustrated dictionary / Ukrainian compiler Xu Lisha; Chinese compiler Zhang Chunmin getc. – Shanghai : Shanghai Foreign Language Education Press, 2018).

6. *Tsisar N.* Ukrainska mova yak inozemna v kytayskii audytorii: aspekty mizhkulturnoi komunikatsii / N. Tsisar // *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi*. – Lviv, 2014. – Vyp. 10. – S. 214–219.

7. *Tsisar N.* Chy zahovoriat u Pidnebesnii ukrainskoiu: rozvytok mizhderzhavnykh vidnosyn ta mova / N. Tsisar // *Biznes Skhodu. Ukrainskyi biznes-visnyk Aziisko-Tykhookeanskoho rehionu*. – Shankhai, 2015. – S. 12–13.

8. 上海外国语大学 (Shankhaiskiy universytet inozemnykh mov) : [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.shisu.edu.cn/about/facts-and-figures>

9. 上海外国语大学 (Shankhaiskiy universytet inozemnykh mov) : [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://uk.shisu.edu.cn/resources/news/content9519>

10. 上海外国语大学 (Shankhaiskiy universytet inozemnykh mov) : [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.shisu.edu.cn/about/history-at-a-glance>

11. 梅颖, 乌克兰农业教育体系研究概要, 《中国职业技术教育》第10期, 2015年。

12. 梅颖, 乌克兰语言冲突再度升温, 《中国语言生活状况报告2014, 商务印书馆, 2014年。

13. 许丽莎, 乌克兰文学史上的主要流派及代表作家简介, 《乌克兰研究》, 北京: 中国社会科学出版社, 2016年。

14. 许丽莎, 邦·古里什乌克兰语浪漫主义小说艺术特色, 文艺生活, 文艺生活杂志社, 2014年。

Стаття надійшла до редакції 19.03.2021

доопрацьована 26.03.2021

прийнята до друку 05.04.2021

UKRAINIAN STUDIES IN SHANGHAI INTERNATIONAL STUDIES UNIVERSITY

Lisha Xu

*Shanghai International Studies University
School of Russian and Eurasian Studies
1550 Wen Xiang Road, Shanghai 201620, P.R. China
phone: 008618701755698
e-mail: xulisha87@163.com
<https://orcid.org/0000-0002-3666-5077>*

The article illustrates the process of formation and the current state of the specialty of Ukrainian language and literature in Shanghai International Studies University (SISU). Founded in 2007, it is one of the first Ukrainian studies in the People's Republic of China and nowadays has significant educational achievements and an interesting history of China-Ukrainian educational and cultural relations.

The Ukrainian studies in SISU develop in the context of general progress of the university and organization of foreign language teaching: from the Shanghai School of Russian (1949) to the modern multidisciplinary university of foreign languages with high international level. Now, SISU, teaching 46 foreign languages, is one of China's leading universities and demonstrates a high level of international cooperation.

Ukrainian studies have an interesting academic history among the specialties of SISU. The author widely covered the institutional history of the specialty: the establishment of educational program of Ukrainian studies at the Faculty of Russian Language and Literature (2007) and its gradual development into a self-sufficient specialty (2015). Among the important moments in the history of Ukrainian studies at SISU is the foundation of Ukrainian Research Center (2015) as an important center of regional and national studies. The author showed in detail the content and structure of the curriculum of the specialty Ukrainian language and literature, presented the scientific and methodological achievements of teachers of Ukrainian studies, and displayed a wide range of educational, cultural and artistic activities in Ukrainian studies. The integral element of successful teaching of the Ukrainian language in a non-native environment was separately illustrated, such as cooperation of teachers and students with Ukrainian universities, national and social organizations both in China and in Ukraine (in particular with Ivan Franko National University of Lviv, Consulate-General of Ukraine in Shanghai, the Association of Ukrainians in Shanghai, etc.).

Key words: Shanghai International Studies University (SISU), Ukrainian studies, specialty of Ukrainian language and literature, Ukrainian Research Center, Ivan Franko National University of Lviv